

VERSLAG van de hybride vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water op 8 september 2021

Voorzitter:

mr. S.F. van Ulzen

Namens GS aanwezig: ir. R. van Muilekom (gedeputeerde), mr. drs. H.G.J. Bruins Slot (gedeputeerde), ir. A. Schaddelee en ir. H.P. van Essen (gedeputeerde)

Aanwezig: M. de Boer (GroenLinks), I. Bouabid (lijst Bittich), E.J. Broere-Kaal (PVV), H. van Déun (PVV), drs. E.H.R. Dinklo (JA21), M.J. de Droog MSc. RA (D66), M. van Elteren (GroenLinks), R. Emmen (JA21), M.C. Fiscalini (JA21), drs. J. Germs (50PLUS), J.C.A.M. van Gilse BSc (VVD), N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), J.A. de Harder (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), K. de Heer (ChristenUnie), W.M.M. Hoek (50PLUS), V.C. Janssen (VVD), M. de Jong (GroenLinks), dr. A.R.S. Karataş (GroenLinks), H.J. Keller (PvdD), N.A. Krijgsman (PvdA), O. de Man (VVD), G.G.J. Mulder (PvdA), P.D. Overkleef (D66), H.J. Rikkoert MSc (ChristenUnie), A.G. van Schie (VVD), W. van der Steeg (PvdD), T. Schipper (SP), A.M. Stegenga (CDA), H.O. Suna (PvdA), L.E. Veen (D66), T.M.S. Vrieling (GroenLinks), C. Westerlaken (CDA), en ir. M. de Widt (D66);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

M.L. Engelsman (commissiegriffier), E. IJsbrandij, R. Schotsman (Notuleerservice Nederland)

Insprekers: mevrouw Buijter (Utrechts Landschap en Natuurmonumenten), mevrouw Benschop (Natuur en Milieu Federatie Utrecht)

1 Opening en algemeen

1.1 [Opening](#)

De [voorzitter](#) opent de vergadering en het nieuwe seizoen voor RGW om 12.35 uur. Het is een hybride vergadering en de digitale deelnemers worden gevraagd in de chat aan te geven als zij het woord willen.

De heer Robert van Ginkel geeft een toelichting op de werking van het nieuwe audiovisuele systeem in de Statenzaal.

1.2 [Vaststellen agenda](#)

De [voorzitter](#) deelt mee dat alle leden de agenda hebben ontvangen. Voor agendapunt 2.4 is door het college geheimhouding opgelegd en dat deel zal dus in beslotenheid voortgezet worden. Er wordt naar gestreefd om dit agendapunt om 16.00 te bespreken maar dat kan ook iets vroeger of later worden.

Mevrouw [De Man](#) licht toe een opwaardeerverzoek te hebben gedaan over wonen. Het verbaast spreker dat de andere leden van RGW niet hebben opgewaardeerd in deze tijd dat er zo veel behoefte is aan woningen. Spreker wil hier tijdens een volgende vergadering graag over spreken. Indien nodig zal spreker het initiatief nemen om de andere leden te benaderen.

De voorzitter meent dat dit een mooie oproep is en bevestigt dat dit onderwerp deze vergadering inderdaad niet op de agenda staat.

1.3 [Mededelingen](#)

De [voorzitter](#) licht toe dat de drie aanwezige gedeputeerden alle drie een mededeling hebben en geeft het woord aan gedeputeerde Van Essen.

Gedeputeerde [Van Essen](#) meent dat het fantastisch is dat het nieuwe audiovisuele systeem nu in gebruik is. De mededeling van de gedeputeerde gaat over het Programma Wonen en Werken. Het programma heeft ter visie gelegen en er is een MER voor uitgevoerd. De MER is naar verwachting twee weken vertraagd waardoor het college de Nota van Beantwoording en het definitieve programma pas 5 oktober kan vaststellen. Bespreking in deze commissie was voorzien op 13 oktober. Dat is minder dan twee weken na 5 oktober en daarom is het aan de commissie of het de bespreking wil laten staan of naar achter wil schuiven.

Mevrouw [De Man](#) vraagt of dit in de commissie besproken moet worden of dat dat aan de voorzitter is.

De [voorzitter](#) antwoordt dat niet te weten en dat dat onderzocht zal worden.

De heer [Hazeleger](#) meent dat, omdat de leden nu toch allemaal aanwezig zijn, dit nu besproken kan worden. De commissie kan dan bepalen of dit programma op 5 oktober besproken kan worden of dat bespreking in november wenselijker is.

De voorzitter licht toe dat de vraag die voorligt is of een week voldoende is om dit punt te bespreken. De heer Hazeleger vraagt de gedeputeerde wat het voor gevolgen heeft als dit punt in november besproken wordt en of de commissie dan minder invloed heeft. Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat dat misschien niet uitmaakt. Het programma is vastgesteld door Gedeputeerde Staten met de Nota van Beantwoording en bespreking in november zal niet uitmaken. Mevrouw De Jong meent dat de hele gang van zaken nog eens besproken zal moeten worden in het overleg over het werken in programma's onder de Omgevingswet. Spreker kan er nu wel mee leven. De voorzitter stelt vast dat alleen mevrouw De Man een week te kort vindt. Spreker vindt het lastig om dit met handopsteken af te handelen en stelt voor om hier nog op terug te komen. De commissie heeft er kennis van genomen dat er verdeeldheid is over dit punt. Mevrouw De Haan geeft aan mee te kunnen gaan in opschuiven, echter het gebruik van het woord 'misschien' door de gedeputeerde roept bij haar vragen op. De ChristenUnie wil wel vooruitschuiven, maar wel met de zekerheid dat PS alle kansen blijft hebben. Mevrouw Veen sluit aan bij de woorden van mevrouw De Haan. Spreker vraagt de gedeputeerde te controleren en met zekerheid te zeggen dat opschuiven geen gevolgen heeft voor de planning. Als dat inderdaad niet het geval is, dan is het prima om op te schuiven. Gedeputeerde Van Essen stelt dat hij wellicht iets te voorzichtig was in zijn formulering. Het ontwerp is al in de commissie besproken. Het heeft ter visie gelegen en is teruggekomen in de Nota van Beantwoording, de Statenbrief en het definitieve programma. De gedeputeerde meent dat het in die zin meer ter verantwoording is en dat daar het gesprek over gevoerd kan worden. Dat is een opmaat naar een evaluatie en een volgend programma. De gedeputeerde geeft aan dat dat geen effecten zal hebben op de planning, maar weet niet hoe dit in de agenda van de commissie zelf past. Materieel heeft het geen consequenties als de commissie het besluit neemt om hier een maand later over te spreken. Mevrouw De Man begrijpt dat de voorzitter hier nog over wil nadenken en geeft als argument mee dat dit heel belangrijk is voor de achterban van alle 26 gemeenten. Spreker wil dan ook de tijd nemen om die gemeenten te raadplegen en een week is dan erg kort. Mevrouw Veen vraagt de griffier een licht te schijnen op de eigen planning van de commissie. De planning tot aan het kerstreces is best strak en de commissie zou zichzelf hiermee niet in de vingers moeten snijden. De voorzitter licht toe dat dat ook haar opmerking was en geeft aan dit punt nu niet te zullen afconcluderen aangezien ze op dit moment over te weinig informatie beschikt. Het is duidelijk wat de fracties ervan vinden en de voorzitter zal hier met de griffie, indien nodig, op terug komen.

Gedeputeerde Bruins Slot deelt mee eerder een Statenbrief te hebben gestuurd waarin werd vermeld dat er een aanvraag is gedaan bij het ministerie van Landbouw en Natuur voor het specifieke uitkeringsprogramma Natuur om meer aan natuurherstel te kunnen doen. De beschikking is ontvangen en de komende drie jaar zal vanuit het Rijk 17 miljoen euro extra komen voor natuurherstel. De gedeputeerde vindt dit goed nieuws en het is goed dat het de natuurmaatregelen samen met de terreinbeherende organisaties zijn opgesteld zodat samen tot meer natuurherstel overgegaan kan worden waarmee de stikstofuitstoot wordt teruggebracht en de staat van instandhouding wordt verbeterd. Hiermee zal zo snel mogelijk met de terreinbeherende organisaties, de waterschappen en de particuliere eigenaren aan de slag worden gegaan.

De gedeputeerde heeft enige tijd geleden een verzoek van de waterschappen overgebracht over een onderzoek over een experiment naar Amerikaanse rivierkreeften en er wordt nu een werkbezoek gepland waarbij de Staten ontvangen worden door het waterschap. Het was erg lastig om dit te plannen en de gedeputeerde kan zelf niet aanwezig zijn. De gedeputeerde verontschuldigt zichzelf hiervoor.

De voorzitter stelt vast dat er geen vragen over deze mededelingen zijn en geeft het woord aan gedeputeerde Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom deelt mee dat gedeputeerde Van Essen en hijzelf aanwezig waren bij het Eerste Nationale Woningbouwberaad. Dit is een beraad op strategisch en landelijk niveau. De deelnemers zijn de minister van BZK, alle provincies, de VNG en elke Woondealregio kan ook een bestuurder leveren. Dat betekent dat er een plek is voor Utrecht en Amersfoort. Afhankelijk van de onderwerpen die aan bod komen kunnen marktpartijen of corporaties aansluiten. Het eerste beraad was naar mening van de gedeputeerde nog wat zoeken. De minister kon niet veel zeggen omdat de kabinetsformatie nog loopt. Daarnaast moet er voor gewaakt worden dat dit beraad niet een herhaling wordt van overleggen die al bestaan. Tegelijkertijd meent de gedeputeerde dat er wel goede onderwerpen aan de orde zijn gesteld. Er is een taskforce Nieuwbouw van de corporaties die de ambitie heeft om 150.000 nieuwe sociale huurwoningen te bouwen en 10.000 flexwoningen in twee jaar. Gezien waar de corporaties tegenaan lopen is dit een flinke opgave. Een ander onderwerp is de monitoring van de woningbouw waarbij het Rijk, de gemeenten en de provincies samen één monitoringssysteem willen hebben dat niet alleen over plancapaciteit gaat maar ook over resultaten. Dit systeem is nu in ontwikkeling en als hier meer over duidelijk is zal de gedeputeerde de Staten daar over informeren. Er is ook gesproken over

regie op de woningbouw. Het Rijk en de gemeenten hebben het hier vaak over en de provincies worden soms niet genoemd terwijl zij hier wel een belangrijke rol in hebben. Een ander onderwerp is het conceptueel en industrieel bouwen om de productie nog meer op gang te krijgen. Het laatste onderwerp dat aan de orde is gekomen is de dringende behoefte aan extra huisvesting voor statushouders en vergunninghouders. Dit omdat de asielzoekerscentra vol lopen door de druk vanuit Afghanistan. De gedeputeerde zal de Staten op de hoogte houden als er meer is te melden over dit beraad.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Schaddelee.

Gedeputeerde Schaddelee memoreert dat bij de vorige RGW-vergadering vragen zijn gesteld door mevrouw van Gilse over zwemwater en de Nedereindse Plas en wil de Staten op de hoogte brengen van de huidige stand van zaken. Er is onder leiding van gedeputeerde Bruins Slot gewerkt aan de waterkwaliteit van de Nedereindse Plas, dit is echter nooit zwemwater geweest en in die zin staat de provincie ook niet aan de lat voor compensatie. Tegelijkertijd werkt de gedeputeerde wel, zoals in het Programma Recreatie en Toerisme is vastgesteld, aan het uitbreiden van het aantal zwemwaterlocaties. In het programma is als ambitie opgenomen dat er onderzocht wordt waar mogelijkheden zijn om bestaand oppervlaktewater de status van officiële zwemlocatie te geven, om zo het aanbod van veilig zwemwater te kunnen vergroten. In het programma staat ook dat de provincie de kansen wil benutten om bij gebiedsontwikkeling de zwemlocaties uit te breiden. Er wordt nu een verkennend vooronderzoek gedaan waarbij ook de RUD betrokken is. De gedeputeerde hoopt aan het eind van het jaar een inventarisatie te hebben en deze resultaten zullen met de Staten worden gedeeld. Het realiseren van zwemlocaties ligt echter vaak bij andere partijen als gemeenten, waterschappen of particulieren en de provincie heeft hier ook geen budget voor.

De voorzitter dankt de gedeputeerden.

1.4 Ingekomen stukken RGW

De voorzitter licht toe dat er geen opmerkingen zijn ontvangen over de ingekomen stukken en dat deze op de voorgestelde wijze worden afgedaan.

1.5 Verslag van Statencommissie RGW 16 juni 2021

De voorzitter deelt mee dat er geen opmerkingen zijn ontvangen over het verslag van de vergadering van 16 juni waarbij ook een geheim deel was. De verslagen worden vastgesteld.

1.6 Termijnagenda RGW en lijst moties

De voorzitter geeft het woord aan de griffier, mevrouw Engelsman.

De griffier deelt mee dat ze de leden de afgelopen week heeft geattendeerd op de geplande werkbezoeken. Er zijn in principe voldoende aanmeldingen maar er is wel uitgegaan dat leden die een uitnodiging in Outlook geaccepteerd hebben ook daadwerkelijk komen. Samen met mevrouw IJsbrandij zal de griffier een up to date overzicht sturen van wie zich voor welk werkbezoek heeft aangemeld en de leden worden gevraagd te controleren of zij op die data ook daadwerkelijk aanwezig kunnen zijn.

De heer Janssen heeft bij het Hart van de Heuvelrug gelezen dat de gedeputeerde Provinciale Staten binnenkort informeert over de stand van zaken. Deze informatie zal in vertrouwelijkheid toegestuurd worden. Spreker vraagt of hij dit heeft gemist.

De griffier geeft aan dat dit in juni is gebeurd en dat dit punt van de Termijnagenda geschrapt had moeten worden.

De heer Hazeleger geeft aan dat bij de vergadering van vandaag staat dat de Staten de Statenbrief beleidsregels extern salderen en verliezen hadden kunnen verwachten maar deze is niet bij de ter kennisname stukken bijgevoegd. Spreker vraagt de gedeputeerde ook wanneer de Staten de Statenbrief over de stand van zaken van de gebiedsgerichte aanpak kunnen verwachten.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat de brief met de stand van zaken betreffende de gebiedsgerichte aanpak stikstof uiterlijk binnen twee weken naar de Staten zal komen. Het extern salderen met innovatie wordt nog verder uitgewerkt. Dit vraagt zorgvuldigheid en tijd. De gedeputeerde zal de griffier laten weten wanneer deze brief naar de Staten komt zodat dit meteen in de Termijnagenda kan worden verwerkt.

1.7 Rondvraag

De heer De Droog memoreert dat vorig jaar is afgesproken dat verwilderde katten niet meer afgeschoten zullen worden. De jagers hebben aangegeven dat er nog geen alternatief is en dat ze niet weten waar ze terecht kunnen. Spreker vraagt wat er dwars zit in het beleid en wat er nodig is vanuit de Staten.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat de Staten het conceptplan van aanpak TNRC-methode verwilderde katten hebben ontvangen. In de toenmalige brief stond ook dat de faunabeheereenheid waar de jagers onderdeel van uitmaken, samen met de Dierenbescherming en het Utrechts Landschap nog vragen had bij dit conceptplan van aanpak. De werkgroep die met dit plan van aanpak bezig is, is samen met de beheereenheid, waar de jagers ook in zitten, aan de slag gegaan. De deelnemers van de werkgroep, als de Stichting Zwerfkatten, Stichting Dierenlot, de provincie, een ecooloog vanuit de faunabeheereenheid en een vertegenwoordiger van de weidevogelcoördinatoren, zijn met de constructieve opmerkingen van de faunabeheereenheid aan de slag gegaan. Dit heeft geleid tot een gewijzigd plan van aanpak. Vandaag zijn de diverse punten aan de faunabeheereenheid gepresenteerd. Daarbij is de faunabeheereenheid verzocht om de coördinatie van het alternatieve beleid voor de verwilderde kat op te pakken. De gedeputeerde hoopt op de presentatie van vandaag binnenkort een reactie te ontvangen en hoopt op een positief antwoord. Als er geen positief antwoord komt, zal er voor een alternatief moeten worden gezorgd.

De heer De Droog merkt op dat er gedurende deze periode niet gehandeld kan worden en vraagt wat voor perspectief de jagers meegegeven kan worden.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat, net als in de brief die zij aan de Staten heeft gestuurd, er in de tussenliggende periode geen alternatief voorhanden is. Als de faunabeheereenheid instemt met het uitvoeren van deze taak kan er direct aan de slag worden gegaan.

Mevrouw Van Gilse vraagt hoe nu wordt gewaarborgd dat er geen disbalans ontstaat in de biodiversiteit door de verwilderde katten waar wellicht een overschot van ontstaat.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat dat precies het dilemma is waar de Staten voor gesteld stonden toen zij met elkaar in meerderheid besloten om afschot van verwilderde katten niet meer toe te staan en het college de opdracht gaven om aan een goed alternatief te werken. De gedeputeerde is blij met het werk van de werkgroep omdat vanuit verschillende perspectieven en achtergronden wordt gekeken hoe dit zo goed mogelijk en zo diervriendelijk mogelijk kan worden gedaan. De gedeputeerde hoopt dat de jagers vanuit hun betrokkenheid de coördinatie willen oppakken om ervoor te zorgen dat de balans in de biodiversiteit zo goed mogelijk invulling gegeven kan worden.

Mevrouw Van Gilse vraagt of het juist is dat de jagers daar op dit moment niets aan kunnen doen.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat dat juist is omdat op dit moment de ontheffing is ingetrokken en het geweer op dit moment niet meer mag worden gebruikt. Er zijn alternatieve methoden als vangkooien, maar juist het plan van aanpak biedt een constructieve oplossing die in heel Nederland niet zo wordt toegepast. Als de faunabeheereenheid hier de coördinatie aan wil geven heeft de provincie de mogelijkheid om gedegen aan de balans te werken en met monitoring en evaluatie de schade die katten op dieren hebben zo diervriendelijk mogelijk te verminderen.

De heer Hazeleger dankt de heer De Droog voor het stellen van deze vraag. Spreker heeft een paar keer geprobeerd om een debat over dit onderwerp te creëren maar dat is nooit van de grond gekomen. Het was spreker ook opgevallen dat katten zich ongebreideld kunnen voortplanten zonder dat dit door jagers aan banden kan worden gelegd. Spreker is benieuwd naar de reactie van de faunabeheereenheid en is benieuwd naar het nieuwe plan van aanpak en vraagt wanneer de commissie dit plan tegemoet kan zien.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat vanuit het Rijk meerdere moties zijn aangenomen rond de aanpak van verwilderde katten. Daarbij was ook een motie waarin de provincies werden opgeroepen te stoppen met de afschot van verwilderde katten. Daarnaast waren er moties die opriepen om goed onderzoek te doen naar de schade die verwilderde katten veroorzaken. De provincie probeert hier actief bij aan te haken. Het college wil het plan van aanpak op basis van de feedback van de faunabeheereenheid verder invullen zodat er goed uitvoerbaar beleid komt. Als het plan vastgesteld is zal de gedeputeerde het naar de Staten sturen, zoals bij een eerdere versie ook is gedaan. Er is budget en dit gaat uit naar ongeveer 400 katten die gesteriliseerd zullen worden. De gedeputeerde heeft niet de precieze cijfers van de afschot van katten van de afgelopen jaren, maar meent dat dit aantal ook tussen de 300 en 400 katten lag. Daarnaast zal er aandacht zijn voor communicatie om mensen te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid.

1.8 Insprekers

De voorzitter verwelkomt de twee insprekers en geeft het woord aan mevrouw Buiten.

Mevrouw Buiten spreekt in over het onderwerp Paleis Soestdijk en toont een presentatie.

Mijn naam is Nicolette Buiten, ik werk voor Utrechts Landschap en ik spreek vanmiddag mede in namens Natuurmonumenten.

De reden is dat wij ons grote zorgen maken over aantasting van de natuur als gevolg van de plannen voor Paleis Soestdijk. Zoals u ongetwijfeld weet besluit de gemeenteraad van Baarn deze maand over het ontwerpbestemmingsplan. Raadsleden vinden het vaak belangrijk hoe de provincie oordeelt over de aantasting en compensatie van het natuurnetwerk, aangezien de provincie verantwoordelijk is voor het natuurnetwerk. Het oordeel van de provincie over de plannen voor Paleis Soestdijk is dus van groot belang. Het lijkt er op dat de provincie akkoord zal gaan met de plannen zoals ze er nu liggen. Het plangebied ligt vrijwel volledig in het natuurnetwerk. Daar worden allerlei ontwikkelingen toegevoegd: o.a. 98 appartementen, festivals en evenementen, een hotel met 120 kamers en parkeerplaatsen. Het gebied is momenteel een zeer rustige kern binnen het natuurnetwerk. Dat gaat fors veranderen: geluid, licht, verstoring door menselijke aanwezigheid, honden, katten, extra stikstofuitstoot in het gebied, enzovoort. De natuur wordt daar niet beter van. Daarom is van de meerwaarde-benadering gebruik gemaakt: er worden compensatiemaatregelen getroffen die meerwaarde voor de natuur moeten opleveren.

Op twee punten gaat het voor ons mis:

De plannen zijn groots, te groots voor deze locatie in het natuurnetwerk. Het is de grootste aantasting van het natuurnetwerk in de provincie. Wij vinden dat de plannen veel bescheidener moeten worden. Wij roepen de provincie dus op om niet in te stemmen met deze grootschalige aantasting.

Als tweede punt: de compensatie is minimaal. Weliswaar wordt er een fors aantal maatregelen gepresenteerd in de plannen, maar met veel maatregelen is iets mis: deze worden ten onrechte als meerwaarde maatregel gepresenteerd. Zo wordt bijvoorbeeld meegeteld: de toch al verplichte mitigatiemaatregelen, cultuurhistorische maatregelen, het opheffen van achterstallig onderhoud, papieren verbeteringen en maatregelen die nog niet zijn uitgewerkt. Als je dat allemaal wegstreept, blijven er twee maatregelen over: de twee nieuwe faunatunnels onder de Amsterdamsestraatweg en het omvormen van het productiebos naar een meer natuurlijk bos. Wij vinden dit niet in verhouding staan tot de forse aantasting. Grootse ontwikkelingen moet je groots compenseren. Dat staat ook in de Interim Omgevingsverordening van de provincie: bij gebruik van de meerwaarde benadering moet ruim gecompenseerd worden. Volgens ons betekent dat: bepaal knelpunten voor het gebied en onderzoek waar de natuur het meest van profiteert. Daarbij moet je breder kijken dan het eigen plangebied. Helaas is dit nauwelijks gedaan. Opnieuw een reden om niet in te stemmen met deze aantasting van het natuurnetwerk.

Samengevat: de aantasting is te fors en de voorgestelde compensatie te beperkt. Wij vragen u dus dringend om verantwoordelijkheid voor het natuurnetwerk te nemen.

Mevrouw De Jong dankt de inspreker. De lijst maatregelen waar zwarte balkjes doorheen gingen ging voor spreker iets te snel. Spreker vraagt aan wat voor maatregelen mevrouw Buiten denkt met betrekking tot de compensatie.

Mevrouw Buiten licht toe dat er een aantal suggesties is gedaan. Spreker meent echter dat op voorhand, zonder goed onderzoek, niet gezegd kan worden wat de meest geschikte maatregelen zijn. Er moet onderzocht worden waar de natuurknelpunten liggen zodat er iets gedaan kan worden waar de natuur iets aan heeft. In deze regio speelt ook de uitbreiding van het Theehuis bij landgoed Pijnenburg. Dat is ook een aantasting van de natuur die een effect heeft op de omgeving. Als je daar iets zou doen wat vervolgens weer verstoord wordt door het theehuis, dan ben je niet verstandig bezig. Het is daarom belangrijk om goed onderzoek te doen naar de meest geschikte vormen van compensatie. In het hele proces zijn al voorstellen gedaan door de klankbordgroep en door de natuurorganisaties. Een van de voorstellen is het omvormen van het maisland bij het Nonnenland. Het Nonnenland is in eigendom van Staatsbosbeheer en daarin ligt nog één perceel dat agrarisch in gebruik is. Het Nonnenland is nat schraalland en heeft dus een hoge grondwaterstand nodig en weinig voedingsstoffen en bij maisland is het juist de bedoeling dat er veel mest op gaat en dat het grondwater zo veel mogelijk wordt afgevoerd. Die twee zaken knellen dus en daar zou dus een goede verbetering kunnen liggen. De plek is ook gunstig aangezien het een flessenhals is tussen het noordelijke en het zuidelijke gedeelte van de Heuvelrug. Een andere optie in de regio is het gewenste ecoduct, of faunaverbinding nabij de Embranchementsweg en de Biltseweg. Een derde voorbeeld dat naar voren is gebracht is het verder ontwikkelen van de groene contour langs de Praamgracht. In het huidige bestemmingsplan wordt daar nu een klein stukje van ontwikkeld, maar daar achter ligt nog 6,5 tot 7 hectare richting de Eem. Het Utrechts Landschap en natuurmonumenten vinden het stukje dat nu ontwikkeld wordt minimaal ten opzichte van de aantasting.

De heer Suna begrijpt dat de lijst met compensatiemaatregelen wat is opgevrijkt en dat het in werkelijkheid tegenvalt. Spreker vraagt of mevrouw Buiten geen moeite heeft met de komst van de ontwikkeling als er maar voldoende gecompenseerd wordt.

Mevrouw Buiten is weggevalen uit de digitale vergadering.

De voorzitter geeft het woord aan de tweede inspreker, mevrouw Benschop.

Mevrouw Benschop:

Geachte commissie

Dank voor de mogelijkheid om onze zorgen kenbaar te maken ten aanzien van de plannen rondom het paleis Soestdijk. Deze plannen zouden niet door moeten gaan. Als de plannen toch doorgaan dan dient er veel meer rekening met natuur en milieu gehouden te worden.

De plannen komen niet voort uit een goede ruimtelijke afweging, maar uit de onjuiste aanname dat alles op het terrein van de MBEG uitgevoerd moet worden. Het plangebied is echter geen geïsoleerd eiland, maar onderdeel van het **natuurnetwerk** en het **mobilitieitsnetwerk**. De geïsoleerde benadering leidt tot nodeloze grootschalige schade aan de natuur, zonder dat daar grootschalige compensatie tegenover staat en tot talrijke gemiste kansen op het vlak van duurzame mobiliteit leidt.

Het terrein van het paleis vormt één van de schaarse rustige grote natuurgebieden in de provincie. Er zijn in de omgeving geen voorzieningen aanwezig en de bereikbaarheid is met name met het openbaar vervoer slecht. Het paleisterrein is ongeschikt als woningbouwlocatie en slechts matig geschikt als evenementenlocatie.

Ontwikkellocatie elders

In de plannen is er sprake van beperkte grondruil. Ingrijpendere grondruil is een betere oplossingsrichting dan de huidige plannen. Het marechaussee-terrein dient geruild te worden met een ontwikkellocatie elders in de regio. Deze ontwikkellocatie moet buiten het NNN liggen, bereikbaar zijn met het openbaar vervoer en voorzieningen in de omgeving hebben. Hiermee sparen we de zeer waardevolle natuur.

Impact evenementen op natuur

Het paleisterrein en de omliggende zeer rustige natuur worden ernstig geschaad door evenementen. Zeker door evenementen met versterkt geluid en evenementen achter het paleis (dichter bij de rustigere delen van de natuur). Dat het maximum bezoekersaantal is bijgesteld naar 5.000 is een stap in de goede richting, maar een grote kans die dit lagere bezoekersaantal biedt blijft onbenut. Evenementenlocaties 1 en 2 zijn niet nodig voor 5.000 bezoekers, locaties 3 en 4 bieden elk afzonderlijk plek aan 5.000 bezoekers.¹ Locaties 1 en 2 leiden tot de ergste verstoring van de natuur en dienen derhalve te vervallen. Indien er al evenementen op het paleisterrein worden toegestaan dan dienen daar heldere grenzen aan te worden gesteld. (De maximale geluidsbelasting ter plaatse van de meetpunten Amsterdamsestraatweg 7 en 9 en Bos west dient te worden vastgesteld op 42 dB(A) en 54 dB(C). Ook de lichtverstoring in het omliggende NNN moet worden begrensd.)

Ontbreken van duurzame mobiliteit

In het mobiliteitsonderzoek en de analyse verkeersafwikkeling komt het concept duurzame mobiliteit in het geheel niet voor. De fiets en het openbaar vervoer worden nauwelijks besproken en ook deelmobiliteit ontbreekt volledig. De voorzieningen voor de toekomstige bewoners en festivalbezoekers liggen grotendeels in het centrum van Baarn. Dit is circa een half uur lopen. Een dergelijk grote afstand leidt zonder aanvullende maatregelen tot veel vermijdbaar autogebruik.

Dat een locatie bijzonder ongelukkig is vanuit het oogpunt van duurzame mobiliteit is nog geen reden om duurzame mobiliteit dan in het geheel maar te vergeten. Indien deze fundamenteel onverstandige plannen toch doorgaan dan dienen er vanwege de lastige locatie substantiële maatregelen genomen te worden om duurzame mobiliteit te stimuleren.

Concluderend

De plannen moeten verworpen worden. Als de plannen toch doorgaan dient er veel meer rekening gehouden te worden met natuur en milieu.

Met vriendelijke groet,

Namens de Natuur en Milieufederatie Utrecht,

Ieke Benschop

De heer Hazeleger dankt mevrouw Benschop voor haar inspraak. Spreker hoort mevrouw vaak 'dient' en 'moet' zeggen en vraagt van wie iets moet, en of dit een politieke keuze is waar de Staten toe worden opgeroepen of dat er wettelijke vereisten zijn die de Staten geen keuze laten.

¹ Akoestisch onderzoek geluid evenementen (p. 787)

Mevrouw Benschop antwoordt dat dit een oproep is aan de politiek, om te voldoen aan de doelen die de provincie zichzelf heeft gesteld.

Mevrouw De Jong vraagt of de NMU een breed beeld of een totaalvisie heeft op het gebied tussen Baarn en Lage Vuursche.

Mevrouw Benschop licht toe dat het pleidooi is om breder te kijken dan alleen het plangebied voor Paleis Soestdijk en de NMU gaat daar graag verder over in gesprek.

Mevrouw De Haan stelt dat de NMU inzoomt op duurzame mobiliteit en natuur. Spreker vraagt waar mevrouw Benschop de meerwaarde ziet op het gebied van duurzame mobiliteit en natuur, ook buiten het landgoed zelf. Mevrouw Benschop geeft aan dat de NMU voorstander is van het terugdringen van het autoverkeer, van het meer gebruik maken van deelmobiliteit, goede fietsverbinding en van goed openbaar vervoer. Dat geldt voor Paleis Soestdijk als daar ontwikkelingen komen, maar dat geldt ook voor de hele provincie. Met betrekking tot de natuurcompensatie verwijst spreker naar mevrouw Buiten.

De heer Suna heeft van mevrouw Benschop begrepen dat haar oproep is om elders te gaan bouwen. Spreker vraagt of mevrouw Benschop het goed vindt om elders natuur op te offeren voor een woonwijk om de restauratie van Paleis Soestdijk te kunnen betalen of dat zij alleen het nodige onderhoud zou willen doen en dat er geen verdere acties ondernomen worden en dat vervolgens gezien wordt waar het schip strandt met Paleis Soestdijk. Mevrouw Benschop geeft aan in te vallen voor een collega en wenst ook deze vraag door te spelen aan mevrouw Buiten.

De heer Suna herhaalt op verzoek van mevrouw Buiten zijn vraag aan haar. Spreker heeft begrepen dat er zaken voor natuurcompensatie opgesomd worden die toch al uitgevoerd moesten worden. Spreker vraagt of mevrouw Buiten geen moeite heeft met de plannen als er elders genoeg compensatie plaatsvindt.

Mevrouw Buiten antwoordt geen tegenstander te zijn van de restauratie van het paleis omdat het Utrechts Landschap meent dat cultureel erfgoed behouden moet worden. De prijs die hier nu voor wordt betaald wordt door de natuur betaald. Spreker vindt het voorstel van de NMU om de woningen elders te laten landen uitstekend omdat het een heel rustig stukje natuurnetwerk betreft. Spreker meent dat de woningen dan niet in een ander stuk natuurnetwerk moeten komen omdat in het natuurnetwerk de natuur voorrang krijgt. Het heeft de voorkeur dat de woningen in het binnenstedelijk gebied landen, desnoods elders maar niet in het natuurnetwerk.

De voorzitter dankt de insprekers en geeft het woord aan gedeputeerde Van Essen

Gedeputeerde Van Essen stelt dat voorop staat dat dit een bestemmingsplan betreft waar de gemeenteraad van Baarn over moet besluiten. Een aantal aspecten raakt aan provinciale belangen zoals cultureel erfgoed, natuurwaarden en mobiliteit. De rol van de provincie is het toetsen van het plan aan de provinciale kaders op deze onderwerpen. Het ontwerp bestemmingsplan is kort voor het zomerreces door het college van Baarn vastgesteld en de Staten hebben de link naar de stukken ontvangen. Bij die stukken zit ook het beheer- en inrichtingsplan en het NNN-rapport dat toont hoe de initiatiefnemer van plan is invulling te geven aan de verplichting uit de verordening. Die verplichting is de basis waarop de plannen worden beoordeeld. Dit betekent dat het NNN er als geheel op vooruit moet gaan, maar ook in dat gebied omdat dat is wat de Staten in de omgevingsverordening hebben vastgesteld.

Er zijn door het college twee overeenkomsten vastgesteld die het wil sluiten met het MBE om te borgen dat afspraken over natuurbeheer en mobiliteit worden nagekomen. De Staten zullen deze week deze overeenkomsten met een Statenbrief ontvangen en zullen ook bij de stukken aan de raad worden gevoegd als bijlage bij het bestemmingsplan zodat de raadsleden in Baarn dat bij hun afwegingen kunnen betrekken.

Gedeputeerde Bruins Slot deelt met de insprekers dat er zorgvuldig moet worden omgegaan met een ontwikkeling in het natuurnetwerk. De Staten hebben in de omgevingsverordening de meerwaardebenadering vastgelegd wat maakt dat er in het gebied grote maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat de natuur wordt versterkt. Het college heeft specifiek voor overeenkomsten gekozen om zeker te stellen dat afspraken worden nagekomen. De maatregelen zijn in de overeenkomsten opgenomen en gaan onder andere over oude boskernen in het gebied te versterken, faunapassages en het omvormen van productiebos om zo meerwaarde te creëren. Zonering is hierbij een belangrijk aandachtspunt. In de overeenkomsten zijn ook boetebepalingen opgenomen. Het is een grote ontwikkeling en om zeker te weten dat versterking van de natuur wordt uitgevoerd is gekozen voor het sluiten van overeenkomsten.

Mevrouw De Jong geeft aan zich onthand te voelen bij het gegeven dat de natuurorganisaties reageren op overeenkomsten die spreker nog niet heeft gezien.

Gedeputeerde Van Essen stelt dat er sprake is van een misverstand. Het betreft de inrichtingsplannen en het NNN-rapport en die stukken zijn openbaar. De overeenkomsten die het college wil sluiten met MBE over mobiliteit en natuurwaarden zijn deze week door het college vastgesteld en zullen deze week met de Staten worden gedeeld. Ook de gemeenteraad van Baarn krijgt deze overeenkomsten pas deze week. Er is wel eerder een conceptversie gedeeld met HBR advocaten die de opdracht van de raad hebben om het bestemmingsplan als geheel te beoordelen.

2 Ter bespreking P&C cyclus documenten

2.1 Statenvoorstel RRK Bescherming drinkwaterbronnen

De voorzitter licht toe dat de Randstedelijke Rekenkamer (RRK) onderzoek heeft gedaan naar de wijze waarop de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland bijdragen aan de bescherming van drinkwaterbronnen. Hier is een toelichtende sessie over geweest en de Staten hebben nadere informatie gekregen. De aanbevelingen uit het rapport zijn in een Statenvoorstel gegoten en het is aan de Staten om hierover in debat te gaan over formuleringen en om eventueel amendementen in te dienen. De RRK luistert digitaal mee en zal indien nodig op vragen kunnen reageren. De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Bruins Slot voor een aftrap.

Gedeputeerde Bruins Slot dankt de RRK voor het goede en grondige onderzoek. Het is zeer te waarderen dat zij dit belangrijke onderwerp bij de hand hebben gepakt omdat de voorziening van drinkwater van wezenlijk belang is voor alle inwoners van Utrecht. De gedeputeerde dankt de RRK ook voor de verdere inzichten die zijn gegeven over bijvoorbeeld de mogelijkheden om gemeenten aan te spreken en te versterken dat zij de bepaling met betrekking tot drinkwatervoorzieningen in hun bestemmingsplannen opnemen. Ze hebben ook goede suggesties gedaan om verder te investeren in communicatie. Ze dankt de RRK ook voor de complimenten voor de goede samenwerking die er met andere partners is, bijvoorbeeld in de gebiedsgerichte processen.

De voorzitter licht toe dat het stuk in twee termijnen wordt behandeld. Er zijn geen spreektijden afgesproken.

Mevrouw Vrieling stelt dat het onderzoek laat zien dat het drinkwater niet overal is zoals zij het graag zou willen zien. Schoon drinkwater is niet alleen van belang voor de gezondheid van mensen maar laat ook deels de status van de kwaliteit van de leefomgeving zien. Het is voor spreker daarom fijn om te horen dat de gedeputeerde dit ook heel belangrijk vindt. GroenLinks is blij om te lezen dat het college alle aanbevelingen van de RKK overneemt en er zelfs één aan toevoegt; het op de hoogte houden van de Staten rondom de acties uit het rapport. Gevraagd wordt of bij punt 4 wordt meegenomen welke schadelijke stoffen die nog niet verboden zijn via lozing in het drinkwater terecht komen en hoe ervoor gezorgd kan worden dat dat stopt. Voor GroenLinks staat voorkomen voorop, dat is niet alleen beter voor de kwaliteit van het water maar ook voor het milieu, de natuur, alles wat er rondom het water leeft en het scheelt ook nog eens kosten.

Mevrouw Van Gilse stelt dat de VVD drinkwatervoorziening erg belangrijk vindt en meent dat het daarom goed is dat er onderzoek naar wordt gedaan en dat er wordt nagedacht over deze voorziening voor de lange termijn. Spreker vindt het verontrustend om te horen dat de kwaliteit van het gewonnen water op verschillende plekken onder druk staat. Het is daarom goed dat het college aan de gang wil gaan met de aanbevelingen en daaraan heeft toegevoegd na een jaar te rapporteren over de voortgang. Spreker vraagt of dit een jaarlijkse rapportage kan worden in plaats van een enkele rapportage na één jaar. Spreker heeft vraagtekens of GS dit keer wel aan haar eigen verplichtingen zal voldoen. In het rapport komt naar voren dat zij aan verschillende verplichtingen, onder andere voortvloeiend uit de uitvoeringsagenda, niet heeft voldaan en spreker vraagt of GS dit dossier echt serieus neemt en hoe zij dit gaat laten zien. In het rapport wordt meermaals aangegeven dat PS niet voldoende is meegenomen in dit dossier en er wordt een aanbeveling gedaan om de positie van PS te versterken. Gevraagd wordt hoe de gedeputeerde wil waarborgen dat dat de positie van PS op dit onderwerp ook daadwerkelijk versterkt wordt.

De heer Emmen geeft aan dat JA21 positief tegenover het voorstel staat, het is urgent genoeg om hier snel mee aan de slag te gaan. De fractie staat hier op een aantal punten anders in dan andere partijen, dat geldt ook voor de ruimtelijke indeling van de provincie, woningbouw en energie. Spreker meent dat de Staten zich moeten realiseren dat de provincie ook eindig is. Spreker heeft recent gelezen dat de provincie Utrecht tot de top 20 snelst groeiende regio's van Europa behoort, als enige van Nederland, en dat er nog een enorme bevolkingsgroei verwacht kan worden. Deze mensen gebruiken allemaal water en net werd al aangestipt dat er tegen 2040 een tekort aan drinkwater verwacht kan worden. Deze informatie komt uit een rapport uit 2015 en spreker vraagt zich af of met de kennis van nu, met de verwachte bevolkingsgroei, dit niet nog veel eerder kan worden verwacht. De fractie heeft eerder een punt aangestipt en met de PvdD een motie ingediend over datacenters. De motie is weggestemd en ging over een onderzoek naar het effect van datacenters in de provincie Utrecht, zeker op het

gebied van grondwater. Er is geen antwoord gekomen op de vraag hoeveel datacenters er zijn in de provincie Utrecht. Spreker heeft gegoogeld en stelt dat er ongeveer zeven datacenters zijn in de provincie die elk enorme hoeveelheden drinkwater verbruiken. Dan is er nog niet gesproken over vervuiling in het drinkwater dat zij lozen waar andere provincies mee aan de slag zijn gegaan. De omvang ervan is dus niet duidelijk en spreker spreekt de zorg uit dat deze datacenters de provincie wellicht in de weg kunnen staan met betrekking tot het bereiken van de provinciale doelen als het gaat om waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. Gevraagd wordt of de gedeputeerde deze zorg deelt en of het niet slim is om hier meer duidelijkheid over te geven, in de vorm van een onderzoek of verdere informatievergaring.

De heer Westerlaken stelt dat gezond en goed drinkwater van groot belang is voor iedere inwoner van de provincie. Daarom is het CDA ook blij dat de voorgestelde verbeteringen worden overgenomen. Wat de fractie nog extra wil vragen is wat de provincie kan doen aan bedreigingen van drinkwater voor zover dat het oppervlaktewater betreft. Spreker heeft begrepen dat het diepe grondwater waar Vitens haar water vandaan haalt minder bedreigd wordt dan het oppervlaktewater. Dit betreft Oasen, Dunea en de Amsterdamse waterleiding. Spreker vraagt wat de provincie kan doen aan die bedreigingen die vooral veroorzaakt worden door de woningbouw omdat dat een gemeentelijke activiteit is. Waarschijnlijk treedt de Omgevingswet per 1 juli in werking en dan krijgt de gemeente ook een duidelijke rol in het bodembeheer. De provincie behoudt de kwaliteit van het grondwater als verantwoordelijkheid en spreker vraagt of dat kan schuren en spreker vraagt hoe de gedeputeerde denkt dit op te lossen.

Mevrouw De Widt stelt dat D66 het fijn vindt dat de Rekenkamer dit onderzoek gedaan heeft en dat het college de aanbevelingen overneemt. De fractie meent dat je met drinkwater niet voorzichtig genoeg kunt zijn en heeft in het verleden ook aandacht gevraagd voor opkomende stoffen. Spreker meent dat dit in beeld moet blijven en dat alles gedaan moet worden wat gedaan kan worden. Spreker is nog niet gerustgesteld of er op termijn genoeg strategische voorraden zijn, of daar genoeg aan gedaan wordt en of er niet meer gebieden aangewezen moeten worden en meer maatregelen genomen moeten worden om goed voor het water te zorgen.

De heer Mulder geeft aan dat ook de PvdA blij is dat het onderzoek er nu ligt en met de informatiesessie die hierover gehouden is op 9 juni. Dit gaf ook de gelegenheid om een beetje los te komen van alle ambtelijke formuleringen die de fractie in de rapporten vaak tegenkomt. De fractie heeft eerder al een vraag gesteld aan gedeputeerde Schaddelee in zijn rol als verantwoordelijke voor vergunningen, handhaving en toezicht en spreker dankt de gedeputeerde voor de beantwoording daarvan. Complimenten blijven op dit moment nog wat afwezig, in de familie van spreker wordt de wijze van beantwoording omschreven als een beetje labbekakkerig. De gedeputeerde is een inspanningsverbintenis aangegaan met de fractie van de PvdA en met de commissie. Spreker vindt het jammer dat daar niet vanuit eigen beweging op teruggekomen is en dat hier afzonderlijk naar gevraagd moest worden. De complimenten gaan vandaag uit naar de griffie die op de meest onmogelijke momenten in staat is om de stukken op de juiste plek te krijgen en om de procesbewaking te verzorgen. De RKK heeft geconstateerd dat de drinkwaterbedrijven in de provincie van mening zijn dat het toezicht op afdoende bescherming van de drinkwaterbronnen momenteel onvoldoende is en dat deze bedrijven, omdat zij toezicht van overheidswege niet vertrouwen, ook zelf de kwaliteit in de gaten houden. Bovendien constateert de RKK dat de Uitvoeringsdienst Utrecht van mening is dat bedoeld toezicht wel voldoende is. Geconstateerd kan worden dat die punten niet parallel lopen en de PvdA verzoekt om de partijen bij elkaar te zetten onder coördinatie van de provincie om helderheid te krijgen over waar nu precies het punt zit en hoe hier gezamenlijk tot een goede oplossing gekomen kan worden.

Het is een rapport van de Randstedelijke Rekenkamer en dat gaat over meerdere provincies en spreker vindt het fijn om te lezen dat de provincie Utrecht het relatief goed doet in de samenwerking met alle betrokken partijen, dat wordt zeer gewaardeerd. De vrijblijvendheid is er inmiddels volledig van af en iedereen is betrokken. Spreker vindt het goed om dat te lezen.

Men heeft ook kunnen lezen dat de kwaliteit van drinkwater bij winning op een aantal punten matig of zelfs onvoldoende is. Spreker hoopt dat de gedeputeerde of de RKK daar iets over kan zeggen, en over de kwaliteit van het drinkwater nadat het gezuiverd is. Spreker hoopt dat daarbij de woorden goed of zelfs uitstekend gebruikt kunnen worden. Als daar twijfel over is meent spreker dat daar over doorgesproken moet worden.

Spreker is ook betrokken bij het waterschap en wil een beetje terzijde opmerken dat de fractie het initiatief heeft genomen om te kijken naar de grondwateronttrekkingen in een aantal categorieën. Het betreft grootschalige grondwateronttrekkingen die er door de drinkwaterbedrijven zelf zijn en door de, wat spreker noemt, suikerwaterfabrikanten in de provincie. Voor de grootschalige grondwateronttrekkingen is de provincie verantwoordelijk. Daarnaast zijn er minder grote onttrekkingen door boeren en particulieren met zwembaden. Het gaat spreker erom dat hij een overzicht wil krijgen hoe de drinkwatervoorraad zich verhoudt tot het totaal aantal onttrekkingen. Het RIVM heeft voorspeld dat er een drinkwatertekort aan de orde is rond 2040.

De heer Westerlaken stelt dat voor de zwembaden het water niet onttrokken wordt uit de watervoorraad van de provincie Utrecht maar van de leiding van het drinkwaterbedrijf.

De heer Mulder antwoordt dat dat juist is, dat is inderdaad geen onttrekking van grondwater maar gebruik van drinkwater. De fractie wil graag een beeld krijgen van het totaal aan onttrekkingen van grondwater. Er is inmiddels een afspraak gepland met ambtenaren om tot een verdere uitwerking te komen.

Spreeker heeft gelezen dat AGV in de republiek Amsterdam een eigen waterleidingbedrijf heeft en de fractie zou op langere termijn willen kijken wat de privatisering van drinkwaterbedrijven heeft opgeleverd en of dat een juiste keuze is geweest.

De heer Westerlaken verbaast zich wederom over de terminologie, drinkwaterbedrijven zijn inderdaad private bedrijven, maar zijn niet geprivatiseerd, zij zijn allen volledig in eigendom van overheden.

De heer De Heer stelt dat de RKK een prima rapport heeft geleverd over de bescherming van drinkwaterbronnen en de fractie is blij dat GS alle aanbevelingen overneemt, met de extra belofte om over een jaar te rapporteren over de vorderingen. De bescherming van de drinkwaterbronnen vergt inderdaad extra provinciale inzet. Spreeker wil de bespreking van dit onderwerp aangrijpen om een fundamentele vraag op te werpen, die niet in het rapport aan bod komt. Spreeker vraagt of de natuurlijke watersystemen zo veel mogelijk hersteld kunnen worden. Het is wellicht een molensteen in de vijver van de drinkwaterwereld, maar twee dagen na de presentatie van het rapport, vlak na de informatiesessie in juni, kregen de Staten een masterclass van Piet Verdonshot, hoogleraar in Wageningen en specialist in natuurlijke watersystemen. Zijn boodschap was duidelijk: stop zo snel mogelijk met de drinkwaterwinning op de Heuvelrug. Je moet drinkwater winnen vanuit de grote rivieren, vlak voordat het water in de Noordzee stroomt en niet op de stuwwallen waar het water nodig is voor andere doelen. Uit het pleidooi van Verdonshot is een soort ladder van natuurlijke drinkwaterwinning afleiden. Eén is zoveel mogelijk drinkwater winnen uit rivieren, benedenstreams, twee is bovenstreams, drie is drinkwater winnen uit grondwatervoorraden maar dan op plekken waar op de oppervlakte geen verdroging speelt en pas in de vierde plaats op plekken waar verdroging een serieus probleem is. Op dit moment vallen heel veel drinkwatergebieden in categorie vier. Dan moet er moeizaam gezocht worden naar een wankel balans tussen diverse belangen. Het rapport maakt duidelijk dat er op termijn weer nieuwe wingebieden nodig zijn en dus is de roep om een ladder van duurzame drinkwaterwinning actueel.

De fractie heeft begrepen dat de provincie een aantal gespreksgroepen heeft waarin met partners wordt overlegd over waterkwesties. Spreeker stelt voor om die groepen een keer bij elkaar te roepen voor een werkconferentie met de heer Verdonshot waarin wordt overlegd over het herstel van natuurlijke watersystemen en over een ladder van duurzame drinkwaterwinning. Dit lijkt spreker een boeiend onderwerp voor een volgende waterconferentie. Spreeker kijkt met genoegen terug op de vorige waterconferentie en meent dat de gedeputeerde dat ook doet en vraagt of het college in de rapportage die over een jaar komt over de Utrechtse drinkwaterbronnen het herstel van natuurlijke watersystemen wil meenemen.

De heer Van der Steeg geeft aan dat de fractie van de PvdD blij is dat de aanbevelingen van de Rekenkamer overgenomen gaan worden en tevreden is met de toevoeging van het extra punt om de Staten nader te informeren. Spreeker sluit aan bij de opmerkingen van de heer Emmen over de datacenters en vindt het voorstel van de heer De Heer prima. De heer Mulder sprak over kleine onttrekkingen, daar is de PvdD in het verleden ook eens over begonnen, in relatie tot de droogte en om de link met drinkwater te leggen lijkt spreker een prima suggestie. Spreeker vraagt wat de gedeputeerde kan vertellen over de wenselijkheid van het opnemen van een instructieregel omdat de omgevingsverordening er eind van het jaar al aan komt.

De heer Van Déun stelt dat drinkwater en de veiligheid van drinkwater belangrijk is voor de gezondheid van de inwoners van de provincie en van Nederland. Daarom vraagt de PVV om meer inzet van GS dan nu wordt voorgesteld. De RKK heeft niets voor niets onderzoek gedaan en daar gaat de dank en een compliment van de PVV naar uit. Spreeker stelt dat er geen sprake is van een acuut gezondheidsrisico maar dat er wel degelijk noodzaak is om actie te ondernemen. De verantwoordelijkheid van de provincie ligt immers op het gebied van het grondwater, daar heeft de provincie een zorgplicht voor. Toch leest de fractie dat in 9 van de 25 grondwaterwinningen in Utrecht er sprake is van matig ruw water en bij zeven winningen is de kwaliteit onvoldoende. Dat baart de PVV zorgen. De Rekenkamer heeft geen onderzoek gedaan naar de verontreiniging van drinkwater door PFAS. Het Rijk heeft dat wel gedaan, en het RIVM heeft berekend dat mensen door voedsel en drinkwater meer PFAS binnenkrijgen dan de geadviseerde grenswaarde. De gemiddelde Nederlander krijgt tot 17% van de PFAS binnen via het drinkwater. De PVV vindt dit heel bedenkelijk en de gedeputeerde wordt gevraagd hoe het kan dat de grenswaarde overschreden wordt als het om PFAS gaat terwijl er toch wordt gezegd dat het drinkwater veilig is. Een ieder weet dat PFAS zeer kankerverwekkend is. Het is prima dat er een besluit wordt genomen en dat PS wordt opgeroepen de aanbevelingen van de RKK over te nemen. Het voorstel beschrijft echter niet welke resultaten wanneer moeten worden behaald. De fractie meent dat het een vaag stuk is, 'de provincie draagt er zorg voor, probeert de bekendheid te vergroten en er wordt geëvalueerd en geactualiseerd'. Spreeker vraagt welke doelen de provincie expliciet wil halen en wanneer. Spreeker meent dat de waterkwaliteit snel binnen de normen gebracht moet worden en dat dit op dit moment onvoldoende gebeurt. GS

wordt om een reactie gevraagd en wordt gevraagd toe te zeggen om met een beter, concreter, SMART en meetbaar plan te komen, bijvoorbeeld in Q1 van het volgende jaar.

De heer Schipper dankt de Rekenkamer voor het rapport. De conclusies sluiten aan bij de discussie van maart over de Bodem- en wateragenda. Spreker kan zich vinden in de opmerkingen van GroenLinks. In maart heeft spreker het gehad over restproducten van biovergisters, er zou in IPO-verband gesproken worden over maatregelen. Spreker is benieuwd naar de stand van zaken. Spreker ondersteunt de oproep van de heer De Heer. De fractie vindt het Statenvoorstel een sterk stuk.

De heer Hazeleger verwijst voor de standpunten over water in het algemeen naar de inbreng van de SGP bij het Bodem- en waterprogramma. De fractie is het eens met de aanbevelingen uit het rapport, is blij dat het college deze heeft overgenomen en ziet uit naar de evaluatie ervan.

Mevrouw Hoek vindt het een goed en gedegen rapport. 50PLUS miste er echter toch nog een onderdeel aan. Er wordt gemeld dat twee derde van de waterkwaliteit niet goed of zelfs slecht is en spreker wil inzoomen op hoe dit verbeterd gaat worden en waar de aandacht naar uit gaat. Er staat iets over historische grondwaterverontreiniging in het rapport maar spreker weet niet of de afgedekte vuilnisbelten uit de jaren '40, '50 en '60 daar ook onder vallen. Tot in de kleinste gemeenten zijn in heel Nederland vuilnisbelten geweest. Het vuil zakt omdat het de zandlaag opzoekt en dan worden het gifpluimen. Dit gaat zich mengen met het grondwater. Spreker herinnert zich de toestand in Doorn met een stomerij die met giftig materiaal schoonmaakte en dat de gifpluim anderhalve kilometer verder was in de vijver van de Duitse keizer. In de omgeving zat het gif in de waterleiding en spreker herinnert zich dat moeders aangaven dat ze de babyvoeding aanmaakten met het vervuilde drinkwater uit de kraan. Spreker vraagt hier aandacht voor omdat ze het niet in het rapport heeft gezien en vraagt of er een inventarisatie is van de vuilnisbelten in de provincie en hoe hier mee omgegaan wordt. In Nieuwersluis zijn ook twee grote vuilnisbelten die voor twee meter zijn afgedekt. Hier mag voorlopig niet op gewoond worden maar met het woningtekort is men op zoek naar locaties voor woningbouw. Spreker kent plannen met vuilnisbelten die licht zijn afgedekt waar vervolgens woningen op zijn gebouwd. In Zoetermeer moest ooit een hele wijk afgebroken worden omdat het op een gifbelt was gebouwd.

Spreker wil geen datacenters meer in de provincie. Er zijn er blijkbaar al zeven en dat is zeven teveel. De datacenters gebruiken heel veel drinkwater om de boel draaiende te houden en spreker meent dat het drinkwater daar niet meer voor gebruikt moet worden.

De heer Emmen merkt op dat JA21 niet per se tegen datacenters is maar dat de fractie wel wil weten wat de impact ervan is.

De voorzitter stelt vast dat de Lijst Bittich geen inbreng heeft op dit onderwerp.

Gedeputeerde Bruins Slot stelt dat alle partijen het belang van drinkwater en het belang om daar zorgvuldig mee om te gaan hebben onderstreept. Daarnaast is aangegeven dat het belangrijk is dat er vanaf 2040 nog voldoende drinkwater in de provincie is. Mevrouw Vrieling vroeg welke stoffen worden meegenomen die nu nog niet verboden zijn. De provincie en de drinkwaterbedrijven meten uitgebreid op de nog niet genomineerde stoffen. Over de uitkomsten daarvan zijn op de website rapporten te vinden. Daarbij is ook bewustwording belangrijk. In het uitvoeringsprogramma Drinkwater dat eerder is toegestuurd zijn meerdere maatregelen opgenomen met betrekking tot bewustwording en er zijn acties gehouden om bij mensen bestrijdingsmiddelen uit de bezemkast te halen. Het is namelijk belangrijk dat mensen zelf verantwoordelijkheid nemen en er voor zorgen dat giftige stoffen op de juiste plek worden weggezet. Via het programma Gezond en veilig wat gedeputeerde Van Muilekom gaat toesturen komen ook nog een aantal punten op dit vlak terug.

In het verleden zijn evaluaties toegezegd die uiteindelijk niet zijn gedaan, of in een andere mate. Dat is een verbeterpunt en in het Bodem- en waterprogramma is nu een monitoringsplicht opgenomen waarbij in de gaten gehouden moet worden dat de evaluaties tijdig verstuurd worden. Het college wil het monitoringsplan halverwege volgend jaar helder hebben. Daarmee wordt ook de positie van PS versterkt omdat de Staten dan ook de voortgang in de gaten kunnen houden en het college kunnen aanspreken indien nodig.

De gedeputeerde vindt het punt van de heer Emmen terecht. De provincie groeit en dat vraagt dat je niet alleen 10 maar ook 20 jaar vooruit kijkt met betrekking tot het drinkwatergebruik. Dat betekent dat met de drinkwaterbedrijven, waarvan Vitens de grootste is, periodiek besproken wordt wat de prognoses zijn, wat er nodig is en of er op termijn nog in drinkwater voldoende is. Dit kan gaan over het vergroten van de winning uit een bepaalde bron of het aanboren van een nieuwe bron. Aan de andere kant wil het college, zoals ook beschreven in het concept Bodem- en waterprogramma, ook aandacht geven aan waterbesparing.

Met betrekking tot datacenters is eerder een motie ingediend door JA21 en de PvdD en de gedeputeerde heeft toen aangegeven dat er een vergunningsbevoegdheid is voor bepaalde datacenters. Voor de categorie die in de motie is benoemd is nog geen vergunning verstrekt. Een ander punt dat hierbij speelt is of het drinkwaterbedrijf

bereid is om drinkwater te leveren voor datacenters. Er zijn voorbeelden bekend uit de media waarbij drinkwaterbedrijven hebben aangegeven geen water meer te verstekken aan datacenters. De gedeputeerde vindt het echter wel belangrijk dat hier nu aandacht voor is gevraagd en dit thema is daarmee op de agenda gezet. Met betrekking tot de bedreigingen voor het oppervlaktewater geeft de gedeputeerde aan dat er met de waterpartners onderzoek wordt gedaan naar de grondwaterkwaliteit. De waterschappen werken aan extra pilots voor de rioolwaterzuiveringsinstallaties. In IPO-verband is er een paper Delta-waterkwaliteiten waarbij in beeld wordt gebracht welke vergunningen er nu zijn voor de indirecte lozings. Door deze activiteiten krijgt de provincie meer zicht op de bedreigingen voor het oppervlaktewater. De gedeputeerde merkt terzijde op dat er ook een afhankelijkheid is van de buurlanden. Zo wordt met Rhein Westfalen gesproken over het feit dat daar nog heel veel fabrieken staan die rechtstreeks lozen in de rivieren die in Nederland uitmonden.

Bij de Omgevingswet houdt de provincie een taak voor bescherming en in de omgevingsverordening mag de provincie nog steeds voorwaarden stellen met betrekking tot wat wel en niet mag in een gebied rondom drinkwaterwinning. Er gaat een aantal zaken over naar de gemeenten en de provincie is nu druk bezig met een warme overdracht, waarbij ervoor gezorgd wordt dat de kennis wordt geborgd. De Staten hebben hier enige tijd geleden een brief over ontvangen van gedeputeerde Strijk.

Mevrouw De Widt vroeg of er voldoende strategische voorwaarden zijn. Het huidige inzicht is dat er tot 2050 voldoende is. Er zijn grote voorraden en deze worden beschermd via de omgevingsverordening. De provincie was er vroeg bij om dit te doen, maar dat betekent niet dat dit een rustig bezit is. Daarom zal de komende jaren telkens weer het inzicht moeten komen of het nog klopt, of het nog voldoende is en of er aanvullende maatregelen genomen moeten worden. Tegelijkertijd wordt er gekeken naar waterbesparing en of oppervlaktewater een goed alternatief is.

Richting de heer Mulder geeft de gedeputeerde aan dat ook zij een verschil van inzicht zag met betrekking tot het toezicht in het rapport. Bij de gedeputeerde wordt thuis dan gezegd dat de waarheid ergens in het midden zal liggen. Er is inmiddels een moment geprikt in oktober dat alle partijen bij elkaar komen en de gedeputeerde zal de Staten in de voortgangsrapportage hiervan op de hoogte houden.

De heer Mulder maakt een onderscheid tussen de ruw waterkwaliteit en de kwaliteit na zuivering. In het rapport staat ook beschreven dat de ruw waterkwaliteit soms een matige of slechte kwaliteit heeft. Na zuivering is er echter goed tot uitstekend drinkwater die voldoet aan de strenge eisen van de drinkwaterwet. Als er overschrijdingen zijn van bepaalde normen dan moet dat gemeld worden door de drinkwaterbedrijven. Het feit dat er in de provincie twee grote bedrijven zijn die met het water dat in Utrecht uit de grond komt breed producten verkoopt als 'fantastisch water' zegt iets over de kwaliteit na zuivering.

De gedeputeerde ziet de oproep van de heer De Heer over een werkconferentie natuurlijke watersystemen als een oproep aan de commissie en GS zal dat natuurlijk ondersteunen. In het kader van de Blauwe agenda is de provincie begonnen met een onderzoek van de waterstromen en het herstel van het watersysteem en de balans die daar in zit. Dat is de eerste stap om meer inzicht te krijgen in natuurlijke watersystemen en hoe dat zich verhoudt tot drinkwaterwinning. De provincie zet dus als het ware nog een stap voor het voorstel van de heer De Heer en de gedeputeerde wil eerst inzicht hebben in de waterbalans en zal hier in de waterrapportage van volgend jaar op terugkomen.

GS vindt het verstandig om een instructieregel te hanteren omdat het een extra zekerstelling geeft. Dit vraagt om een zorgvuldig gesprek met gemeenten en dit zal niet met deze wijziging van de omgevingsverordening worden meegenomen maar wel bij de volgende. De gedeputeerde vindt dit een waardevolle suggestie vanuit de Rekenkamer.

Richting de heer Van Déun geeft de gedeputeerde aan dat de Staten het Bodem- en waterprogramma nog gaan behandelen en dat daar de doelen omtrent het waterbeleid inzitten, wat de provincie de komende jaren wil bereiken en een monitoringsplan. Met betrekking tot de PFAS heeft de RIVM op hun eigen website gesteld dat het veilig genoeg is en dat is wat de provincie volgt. De gedeputeerde heeft vorig jaar wel gezegd dat ze PFAS in het grondwater wil gaan monitoren zodat de ontwikkeling van de grondwaterkwaliteit gevolgd kan worden. Daarmee loopt Utrecht vooruit op andere provincies en indien nodig kan hier, samen met de waterpartners, bij het Rijk aandacht voor gevraagd worden.

De heer Van Déun stelt dat het Rijk met een brief over PFAS is gekomen waarin staat dat bij alle departementen maatregelen genomen moeten worden omdat PFAS boven de grenswaarde van Europa zit. Spreker heeft ook gelezen dat het RIVM stelt dat het drinkwater veilig is en vraagt hoe hij dit kan rijmen.

Gedeputeerde Bruins Slot geeft aan dat dit een technische vraag is die zij naar het RIVM zal sturen.

De heer Van Déun stelt dat het een politiek verhaal is en vindt dat het college meer moet doen.

Gedeputeerde Bruins Slot merkt op dat de vraag is waar de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden liggen. Het RIVM heeft een uitspraak gedaan die het Rijk in een brief heeft overgenomen. Daar is de afweging gemaakt dat het drinkwater veilig is en daar ligt ook de bevoegdheid met betrekking tot het maken van die afweging. Hoe dat technisch in elkaar zit kan de gedeputeerde natuurlijk altijd navragen.

De heer Van Déun geeft aan dit als een toezegging te zien.

Richting mevrouw Hoek merkt de gedeputeerde op dat toen zij jong was er ook een stortplaats in de buurt was. In de provincie Utrecht zijn de stortplaatsen in beeld en de afgelopen jaren is onderzocht of historische bronnen een bedreiging zijn en waar nodig zijn maatregelen genomen. De Staten krijgen jaarlijks een overzicht van welke saneringen nog lopen en welke dringend en spoedeisend zijn. Met betrekking tot natuurontwikkeling is er ook een plaats waar een stortplaats tussen zit die nu gesaneerd wordt. Dit is weliswaar niet spoedeisend maar in het kader van natuurontwikkeling wel noodzakelijk.

Mevrouw Hoek stelt te weten dat er gerommeld wordt met ontschotting en duikers en tussenstukken van sloten waardoor het water, tot aan de oppervlakte toe, vervuild wordt. Spreker meent dat hier aandacht voor moet zijn en dat er geregeld vanuit het waterschap gecontroleerd moet worden. Dit, om de druk op te voeren dat er ook niet aan de bovenkant gerommeld moet worden omdat dan ook het gif verspreid wordt.

De heer Schipper geeft aan nog een vraag te hebben gesteld over IPO en opkomende stoffen door biovergisters. Gedeputeerde Bruins Slot stelt daar schriftelijk op terug te willen komen.

De voorzitter vraagt wie er behoefte heeft aan een tweede termijn.

Mevrouw Van Gilse mist het antwoord op haar vraag of bij aanbeveling 7 er ook jaarlijks gerapporteerd kan worden.

De heer Emmen stelt dat de gedeputeerde niet is ingegaan op het inzichtelijk maken van de vervuiling en het verbruik door datacenters. Spreker vraagt om een toezegging dat hier inzicht in komt omdat het inzichtelijk maken van het verbruik en de vervuiling van belang is voor het grond- en drinkwatergebruik.

Spreker heeft gelezen dat de provincie een samenwerkingsovereenkomst heeft met Vitens en als verbruik en vervuiling problematisch blijken te zijn kan de gedeputeerde er wellicht op aandringen om geen water meer te verstrekken aan datacenters.

De heer Westerlaken mist antwoord op de vraag of er bronnen zijn die nadere bescherming behoeven van Oasen, Waternet en DunAir. Spreker geeft aan dat het voor hem een sterstuk mag zijn in de Staten.

De heer Mulder vraagt zich af hoe de terugrapportage van het gesprek op 13 oktober tussen de Uitvoeringsdienst Utrecht, de Rekenkamer en de drinkwaterbedrijven om het verschil van inzicht helder te krijgen zich verhoudt tot de behandeling van het Statenstuk. Spreker zou graag een terugrapportage krijgen voordat de behandeling in de Staten plaatsvindt.

De heer De Heer beluistert uit de woorden van de gedeputeerde dat zij graag meepraat over het herstel van natuurlijke watersystemen, maar dat ze graag wil wachten op de waterbalans die in het kader van de Blauwe agenda wordt gemaakt. Spreker vraagt wanneer die waterbalans gereed komt zodat er een conferentie met de heer Verdonschot op afgestemd kan worden.

Spreker sluit aan bij de oproep van de VVD om regelmatig integraal over drinkwater te praten. Spreker kan zich voorstellen dat er elk jaar een stuk wordt geproduceerd waarbij integraal naar alle drinkwaterperikelen wordt gekeken.

De heer Van Déun geeft aan blij te zijn met de toezegging en met de verwijzing naar de monitoring van het Bodem- en waterprogramma dat volgend jaar komt en de fractie zal daar kritisch naar kijken. Met deze toezegging kan het voor de PVV ook een sterstuk zijn.

De heer Hazeleger vraagt aan de heer Mulder of hij goed heeft begrepen dat de heer Mulder de behandeling wil uitstellen tot na de volgende Statenvergadering.

De heer Mulder licht toe dat de informatiebijeenkomst al op 3 juni is geweest en dat het probleem toen al op tafel lag. De PvdA heeft er toen al aandacht voor gevraagd en heeft dat ook bij de commissie M&M gedaan. Er was volgens spreker dus voldoende tijd om bij de eerstvolgende Statenvergadering de terugrapportage te hebben. De fractie stemt in principe in met het voorstel maar spreker wil inzicht hebben in hoe de provincie controle heeft op het verschil van inzicht tussen twee bepalende partijen, zodat er langs een gezamenlijk gedeelde lijn gehandeld wordt. Als dit leidt tot uitstel tot de volgende vergadering dan pleit spreker daarvoor.

Mevrouw Hoek vraagt aandacht voor een goede controle op grondvermenging. Er wordt veel gesjoemeld met het vermengen van schone grond en vervuilde grond zodat het net toelaatbaar is.

Daarnaast wil spreker aangeven dat er industrieën zijn die eigenlijk weg moeten uit het gebied waar zij zijn, maar niet weggaan omdat de grond zo vervuild is dat sanering te veel kost. Op een gegeven moment gaan deze bedrijven toch weg en spreker vindt het belangrijk dat de controle op die grond dan de aandacht krijgt die het

nodig heeft. Het drinkwater moet schoner en beter gemaakt worden en het moet niet worden gestabiliseerd of erger worden.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat de eerste voortgangsrapportage volgend jaar zal worden gedaan met een aparte Statenbrief. De gedeputeerde stelt voor om naast de jaarlijkse waterrapportage een goed stuk op te nemen zodat de Staten ook jaarlijks de voortgang kunnen zien.

Richting de heer Emmen licht de gedeputeerde toe dat met betrekking tot indirecte lozing de gemeenten het bevoegd gezag zijn. Bij lozingen op oppervlaktewater zijn de waterschappen bevoegd gezag. De provincie heeft derhalve geen inzicht op die vergunningen.

In het ruimtelijk beleid zijn beschermingszones opgenomen rondom grondwater waarin strenge regels gelden om ervoor te zorgen dat er geen vervuiling optreedt. De Gedeputeerde weet niet of de heer Westerlaken daar op doelt en vraagt hem zijn vraag verder te verduidelijken.

De heer Westerlaken licht toe dat het hem gaat om de vervuilingen, al zijn de aantallen niet duidelijk. Er zijn in de provincie verschillende onttrekkingen zoals grondwaterwinning waar minder sprake is van vervuiling, maar er zijn ook oeverinfiltratieonttrekkingen en oppervlaktewateronttrekkingen, Oeverinfiltratie betreft Oasen, inmiddels ook onderdeel van de provincie en de kwelwateronttrekking is de winning van Waternet. Er is een beeld van grondwater maar voor spreker is het beeld van oeverinfiltratie en kwelwater minder duidelijk. Spreker vraagt of het met name die bronnen betreft of dat het ook het diepe grondwater betreft.

Gedeputeerde Bruins Slot geeft aan te weten dat in de polder bij onttrekkingen in de polder het gebruik van Glyfosaat is verboden. Dat zijn aanvullende maatregelen die gebiedsgericht en rondom de bronnen zijn genomen om ervoor te zorgen dat er geen nadere vervuiling plaatsvindt.

De heer Westerlaken geeft aan dit te vragen omdat de provincie met name aandeelhouder is van Vitens die met name grondwater wint in de provincie, maar niet van Oasen en Waternet. De verhouding met de hofleverancier is dus geborgd via het aandeelhouderschap, maar niet met de andere partijen en de provincie zou dan dus andere rollen moeten kunnen spelen. Spreker vraagt of de provincie ook niet aandeelhouder zou moeten worden van Oasen en eventueel Waternet, waar dat wat lastiger ligt.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat Waternet een heel andere constructie kent ten opzichte van het waterschap. Voor de andere waterbedrijven waar de provincie geen aandeelhouder is geldt dat er dezelfde gesprekken worden gevoerd over de kwaliteit van de winningen. Deze drinkwaterbedrijven hebben ook verplichtingen vanuit de drinkwaterwet. Er zijn dus inderdaad andere sturingslijnen dan voor Vitens waar de provincie aandeelhouder is maar alle drinkwaterbedrijven moeten aan verschillende richtlijnen voldoen. De gedeputeerde heeft niet de indruk dat dat tot een mindere sturingsmogelijkheid of een slechter gesprek heeft geleid.

De heer Westerlaken merkt op dat dit onderwerp bij de jaarlijkse rapportage zou kunnen passen en memoreert dat in het verleden de directeurs van de waterbedrijven bij de commissie aanwezig waren en de commissie informeerden.

De heer De Heer meent dat het niet uit zou moeten maken of de provincie aandeelhouder is of niet. Bij alle drie drinkwateronttrekkers zou de provincie dezelfde rol moeten spelen. De heer Westerlaken wil hier jaarlijks over gaan praten en spreker meent dat dat niet het goede spoor is.

Gedeputeerde Bruins Slot begrijpt de vraag van de heer Westerlaken als een toetsvraag of je als overheid ervoor kunt zorgen dat de waterschappen zich aan hun verplichtingen houden. De indruk van het college is dat dat zo is, waarbij door de komst van Vijfheerenlanden ook Oasen in de provincie is gekomen. Er wordt ook gekeken of er met Oasen afspraken gemaakt moeten worden zoals eerder met Vitens is gedaan. Daarnaast moeten de drinkwaterbedrijven zich aan de richtlijnen van de ILT moeten houden en de gedeputeerde meent dan ook dat er voldoende slot op de deur zit.

Richting mevrouw Van Gilse merkt de gedeputeerde op dat zij hier eerst met een Statenbrief op zal terugkomen en het onderwerp zal ook in de waterrapportage worden opgenomen.

De gedeputeerde verwacht dat de waterbalans in de eerste helft van 2022 klaar is en dat de Staten voor de zomer van 2022 geïnformeerd worden over hoe ver de provincie is met de Blauwe agenda en de verdere stappen daar in.

Richting mevrouw Hoek merkt de gedeputeerde op dat een goede controle op grondbalans en vermenging een verantwoordelijk is die meestal door omgevingsdiensten van gemeenten wordt gedaan. De gedeputeerde geeft aan dat de ogen en oren in het gebied er meestal voor zorgen dat de belangrijkste punten boven water komen en dat meldingen bij de omgevingsdienst terecht komen. Zorgvuldigheid is daarin belangrijk.

Richting de heer Mulder geeft de gedeputeerde aan dat het gesprek is gepland op 13 oktober. Het is aan de Staten om de agenda voor de Staten vast te stellen. Dit was de eerste mogelijkheid dat iedereen aanwezig kon zijn. De gedeputeerde ziet dan ook niet dat deze afspraak naar voren zal schuiven.

De heer Emmen vraagt in relatie tot datacenters dat het belangrijk is dat de provincie zich met grondwater gaat bezighouden en dat er inzicht komt in het effect ervan. Blijkbaar is dit meer bekend bij gemeenten en waterschappen maar spreker wil weten hoe de provincie dit ziet.

Gedeputeerde Bruins Slot stelt dat dit dezelfde vraag is die in de motie is gesteld. De gedeputeerde heeft toen aangegeven dat de bevoegdheid voor indirecte lozingen bij de gemeente en voor een deel bij de waterschappen ligt. De gedeputeerde wil daar niet in treden. De gedeputeerde ziet wel dat waterbedrijven als Vitens bezig zijn met datacenters en de vraag of zij wel of niet drinkwater willen leveren en daarmee hun maatschappelijke verantwoordelijkheid invullen.

De voorzitter geeft aan te willen concluderen hoe dit Statenvoorstel besproken gaat worden en geeft aan gehoord te hebben dat dit een hamerstuk kan zijn.

De heer Mulder meent dat dit stuk een hamerstuk kan zijn. Bij de terugrapportage zullen de Staten hier nog wel over moeten spreken.

De voorzitter concludeert dat dit stuk als hamerstuk wordt behandeld. De voorzitter dankt de mensen van de RKK die meeluisterden voor hun goede werk.

2.2 Statenbrief PCL: Tussentijdse evaluatie

De voorzitter licht toe dat in september 2019 is afgesproken om medio 2021 de PCL tussentijds te evalueren. Dit is in opdracht van PS en GS gedaan en de evaluatie is gebaseerd op gesprekken met een afvaardiging van de Staten, GS, programmamanagers en PCL zelf.

De rapportage bevat conclusies en aanbevelingen voor de werkwijze met betrekking tot de PCL. De aanbevelingen geven ook input voor het verwerven van vier nieuwe PCL-leden omdat is afgesproken dit trapsgewijs aan te vliegen. Hiervoor is het proces in de Statenbrief opgeschreven. De voorzitter benadrukt dat het een gezamenlijk proces is geweest.

Mevrouw De Man geeft aan blij te zijn met het proces. Met de bouwstenen die er nu liggen en met de vacaturetekst kan aangesloten worden op de wensen die geuit zijn in de evaluatie.

De heer Hazeleger merkt op dat het verschil tussen hem en mevrouw De Man is dat hij hier de vorige periode ook al was en al een evaluatie heeft gehad. Het was toen ongeveer dezelfde tekst met hetzelfde gloedvolle betoog van wat er allemaal ging veranderen. Het zou onafhankelijker en breder worden. Nu is er een punt bijgekomen; om de werklust van de PCL beheersbaar te houden is een scherpe afbakening van het werkpakket nodig met voldoende ruimte voor advisering. De SGP heeft al jaren kritiek op de onafhankelijkheid en de breedte van de adviezen en de fractie heeft er weinig vertrouwen in dat dit de komende jaren gaat verbeteren. Spreker is opgevallen dat de focus op kerntaken de afgelopen jaren steeds minder is geworden. Toen spreker net bij PS kwam was hij het vaak niet eens met de adviezen maar waren ze wel gericht op de kerntaken van de PCL. De laatste jaren is dat steeds minder geworden. Het lijkt erop dat op de gebieden waar de PCL wat te zeggen heeft ze haar zin heeft gekregen en dat ze nu over andere onderwerpen is begonnen. Spreker is daar niet blij mee. Er wordt gezegd dat de PCL vaker om advies moet worden gevraagd. Spreker kan meestal de antwoorden van de PCL al invullen en vindt de toegevoegde waarde van de PCL niet heel groot. Als opvolging wordt gezegd het opnemen van kennis en competentie van de concrete toepasbaarheid in de praktijk in het profiel van nieuwe PCL-leden en spreker vraagt zich af waar precies aan gedacht wordt.

Mevrouw De Man stelt dat de heer Hazeleger kritiek kan geven maar dat hij wel heeft meegedacht. De heer Hazeleger had volgens spreker ook niet aan kunnen sluiten als hij van mening is dat de PCL moet worden afgeschaft en spreker vraagt of het betoog van de heer Hazeleger die kant op gaat.

De heer Hazeleger antwoordt dat het de SGP goed lijkt om bij de invoering van de Omgevingswet te overwegen om de PCL op te heffen.

Mevrouw Broere licht toe dat een aantal jaar geleden de PVV samen met de VVD de PCL wilden opheffen. Dat kan echter niet omdat het een verplichting is.

De heer Hazeleger geeft aan dat het na de invoering van de Omgevingswet niet meer verplicht is.

Mevrouw Stegenga geeft aan een ander perspectief te hebben dan de heer Hazeleger. Als startend commissielid was zij blij met een helder en leesbaar rapport. Spreker vindt de adviezen tegenstrijdig lijken, zo moeten ze meer toepasbaar zijn maar mogen ze ook meer schuren. Het lijkt er ook op dat er weinig adviesvragen worden gesteld. Dat roept de vraag op wat de rol en de noodzaak van deze commissie is in relatie tot de kosten. De gedeputeerde wordt om een reactie gevraagd.

De heer Karataş stelt dat dit organisatiebreed is voorbereid. Spreker weet niet of dit het moment is om te spreken over het bestaansrecht van de PCL. De vraag van spreker is gericht op het laatste punt van de conclusies en het

tweede punt van de aanbevelingen. Er wordt gezegd dat de PCL ook activering en advisering richting andere doelgroepen mag doen en spreker zou daar meer over willen horen.

Aanbeveling 2 gaat over meer adviezen in de praktijk. Daar is vaker over gesproken. Het is niet altijd gemakkelijk om van beleid naar praktijk te schakelen. Er staat dat dit kan worden bereikt door het betrekken van minder geijkte adviespartners. Spreker vraagt waar precies aan wordt gedacht in dit kader en of hier het gesprek over gevoerd moet worden.

De heer Germes meent dat het goed is dat er geëvalueerd is met de PCL. Met betrekking tot de vacaturestelling roept spreker op om te kijken buiten de usual suspects en om verbinding te zoeken met de adviseur ruimtelijke kwaliteit. Spreker roept op om aandacht te hebben voor jonge onderzoekers die vaak heel creatief zijn en buiten de gebaande paden treden.

Mevrouw Veen licht toe dat zij ook mee mocht doen aan de evaluatie van de PCL. Zij heeft toen aangegeven dat zij het lastig vond dat de timing en de keuze van de onderwerpen niet altijd aansloten bij waar de Staten mee bezig zijn en dat de connectie met de ambtelijke organisatie niet altijd heel scherp was. Spreker leest dit ook terug in de evaluatie en vindt dat fijn maar er is vanaf 2019 al discussie over de adviezen van de PCL. Spreker vindt de evaluatie niet geheel positief en meent dat het nog wat scherper had gekund. Spreker sluit aan bij de vraag van de heer Hazeleger. Het wordt nu niet besproken maar spreker meent dat wel uitgesproken kan worden dat na de invoering van de Omgevingswet het bestaansrecht van de PCL ter sprake zou kunnen komen.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Essen voor de beantwoording in de eerste termijn.

Gedeputeerde Van Essen licht toe dat de PCL geen onderdeel is van de ambtelijke organisatie of een verlengstuk van het college maar dat het een onafhankelijk adviesorgaan is voor PS en GS. Het is dan ook aan beide partijen om ervoor te zorgen dat de samenwerking met de PCL voldoet. Het is dan ook goed dat de evaluatie gezamenlijk is opgepakt, zoals vooraf was afgesproken.

De SGP heeft gezegd dat het onafhankelijker en breder moet. Er is wel behoefte aan een onafhankelijk advies van de PCL en dat staat blijkend uit de evaluatie niet ter discussie. Hoe het in de praktijk functioneert zitten wel verbeterpunten. Die liggen voor een deel bij de PCL maar GS en PS kunnen ook kijken hoe de onderwerpen en de timing daarvan beter kunnen. GS en PS zouden ook meer om gevraagde adviezen kunnen vragen. Met betrekking tot de onderwerpkeuze zijn GS en PS daar dus ook voor een deel zelf bij.

Het CDA heeft terecht opgemerkt dat de adviezen soms wat tegenstrijdig lijken. Echter, de PCL kan opgeroepen worden om zo concreet mogelijk te zijn in de advisering waarbij de concrete aanbevelingen van de gedeputeerde best mogen schuren. In de vraagstelling en in de onderwerpen die worden aangedragen kunnen GS en PS daar zelf ook alert op zijn.

De conclusie is dus om wat vaker een gevraagd advies te vragen, dat kan behulpzaam zijn.

GroenLinks riep op om andere doelgroepen te betrekken. De gedeputeerde vindt het vruchtbaarder om te kijken wat GS en PS zouden willen. Het meer betrekken van jongeren zou een goed idee kunnen zijn en de gedeputeerde is benieuwd welke ideeën de Staten daar over hebben. Dit zou kunnen helpen om de PCL richting te geven en om te voorkomen dat de PCL zich het bos in voelt gestuurd. Het moet helder zijn waar de behoefte van de provincie ligt en wat de provincie helpt in haar werk.

De gedeputeerde zal aan de PCL meegeven dat het met betrekking tot de vacature buiten de usual suspects zou moeten kijken.

D66 heeft aangegeven dat het een scherpe evaluatie is en de gedeputeerde herkent dat. Met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet is iets waar later over besloten kan worden. De eerste conclusie is wel dat PS en GS behoefte hebben aan gedegen en onafhankelijk advies in het ruimtelijk domein. Dat geeft aan dat er behoefte is aan een instituut als de PCL. Er zal met de PCL gewerkt moeten worden om GS en PS te voorzien van ondersteuning die hen helpen in hun werk.

Mevrouw Veen vraagt hoe de gedeputeerde de verhouding ziet tussen de Rekenkamer en de PCL als onafhankelijke adviesorganen.

Gedeputeerde Van Essen meent dat de Rekenkamer meer terugkijkt op de effectiviteit van beleid, waarbij de PCL zich richt op de leefomgeving en het fysieke domein. De gedeputeerde meent dat er nog meer verschillen zijn.

De voorzitter wil kijken of de gezamenlijke rol richting de PCL nog beter opgepakt kan worden om de doelen van de provincie te bereiken. Opheffen is geen doel op zich en aansluiten in een groepje daarvoor is misschien niet heel opportuun. Als de commissie hier echt iets mee wil, dan is het goed om nog even na te denken over hoe dat vormgegeven kan worden. Zo zouden de mensen die zich met de evaluatie bemoeid hebben nog eens bij elkaar kunnen komen.

De heer Hazeleger geeft aan een vraag gesteld te hebben over nieuwe PCL-leden die kennis of competentie zouden moeten hebben over concrete toepasbaarheid in de praktijk. Spreker vraagt hoe daar op wordt getoetst. De voorzitter stelt dat dit een onderwerp zal zijn in de aannamesprocedure.

De heer Hazeleger vraagt wat er precies wordt bedoeld met kennis of competentie over concrete toepasbaarheid in de praktijk.

Gedeputeerde Van Essen stelt dat een belangrijke conclusie uit de evaluatie is dat de aard van de onderwerpen waar de PCL zich mee bezig houdt soms best abstract is. Geconcludeerd is dat de provincie behoefte heeft aan meer concrete advisering. Het helpt als je mensen binnenhaalt met een profiel dat daar bij past. De gedeputeerde vindt deze vraag logisch omdat het PS en GS helpt om hun werk te kunnen doen.

De heer Karatas is blij dat 50PLUS heeft voorgesteld om meer jongeren in te brengen. Spreker roept op om met kinderen en jongeren aan de slag te gaan.

De voorzitter schorst de vergadering om 15.20 uur.

2.3 Statenbrief Stand van zaken Groen Groeit mee

De voorzitter heropent de vergadering om 15.30 uur.

De voorzitter deelt mee dat dit onderwerp is opgevaardigd door de VVD en geeft het woord aan de heer Janssen.

De heer Janssen meent dat dit punt ook door de PVV en de SGP is opgevaardigd.

De voorzitter meent dat deze partijen technische vragen hebben ingediend en dat die beantwoord zijn.

De heer Janssen geeft aan in het opwaarderingsverzoek al een aantal punten te hebben opgeschreven. De Staten wordt nu voor het eerst met de Omgevingswet geconfronteerd en dat roept een aantal vragen op. Het stuk legt een behoorlijke claim van 1,2 tot 1,5 miljard, en uit het stuk blijkt dat het boterzachte plannen zijn. De VVD zou meer uit willen gaan van de vastgestelde bestuurlijke plannen omdat dan duidelijk is waar geld voor beschikbaar wordt gesteld. De VVD vond dit een ruime slag in de lucht. Dat geldt ook voor de methodiek waarmee gewerkt wordt, omdat er één claim komt vanuit één perspectief maar dezelfde claim zou kunnen komen vanuit bedrijvigheid, wonen of recreatie kunnen komen. Spreker vraagt hoe die claims ten opzichte van elkaar afgewogen gaan worden. Spreker meent dat dit sectoraal bij de fracties komt en dat het niet op realiteitsgehalte is te toetsen.

Wellicht is het voor PS en GS wennen aan het instrument programma. Spreker heeft gezien dat er al een informatiesessie is gepland en de VVD stelt voor om daar recreatie en toerisme bij te betrekken en om op dit soort systeemvragen nog eens door te akkeren.

De heer Karatas vraagt zich af wat de waarde is van groen en wat het oplevert, spreker is benieuwd hoe de VVD daar in staat, los van de maatschappelijke waarde.

De heer Janssen geeft aan dit uit het stuk niet terug te kunnen lezen. Spreker stelt voor het college te vragen hier een cijferopstelling van te maken. Dit benadrukt het belang om dit integraal te benaderen.

De fractie heeft gelezen dat er tekorten zouden zijn voor het onderhoud van de Utrechtse Heuvelrug. Spreker zou daar graag nader geïnformeerd willen worden en zou de financiële consequenties willen zien en meent dat daar in de P&C-cyclus over gesproken moet worden en niet in een paar bijzinnen in een Statenbrief.

Mevrouw Rikkoert stelt dat er een document is met aanbevelingen dat zich focust op de volgende stappen. Dit is gericht op deeltkoppelingen en meervoudig ruimtegebruik en vraagt hoe de heer Janssen tegen dat document aankijkt.

De heer Janssen geeft aan dat meervoudig ruimtegebruik voor de provincie een oplossing zou kunnen zijn. Er zou een tweede provincie nodig zijn om alle ambities en wensen ruimte te geven. Het college zoekt ook aardig naar meervoudig ruimtegebruik, maar spreker mist de afweging van waar en hoe en wat.

De zoektocht van spreker is hoe het stuk zich verhoudt tot andere stukken en waar de integrale afweging plaats vindt. Spreker geeft mee om uit te gaan van wat al hard is, en niet met de 1,2 miljard die aan de boterzachte plannen is verbonden.

De heer Van Déun sluit aan bij de woorden van de VVD. Het is een intentieverklaring van het college en wat de PVV betreft moet het daar ook bij blijven. De financiersmogelijkheid van 1,2 miljard is er niet. Spreker vraagt hoeveel geld er in de meerjarenbegroting is gereserveerd voor Groen groei mee en of dit de oppervlakte van de provincie overstijgt.

De heer Hazeleger geeft aan dat de SGP ook moeite heeft met het stuk. Dit vooral vanwege het idee van de maakbare samenleving vanuit de stad. Het betreft 10.000 vierkante meter natuur en recreatie en dat is 1/7 van de agrarische grond in de provincie. Spreker vraagt zich af of beseft wordt hoe groot dit is. Dit, terwijl er op de agrarische sector ook de energietransitie afkomt en de roep om meer woningen en meer bedrijven. Daarbij komt dat van boeren verwacht wordt dat ze gaan extensiveren waar meer grond voor nodig is. Spreker mist die verbinding in dit stuk. Spreker heeft gelezen dat LTO is meegenomen in één gesprek en stelt dat de boeren de grond hebben en dat het daar vandaan moet komen.

De heer Karataş deelt mee dat in de omgeving van zijn familie afgelopen zomer een terrein ter grootte van 85 voetbalvelden is afgebrand. Spreker vraagt of de VVD en de PVV beseffen wat de waarde is van de minimale investering die nu wordt gedaan. Spreker zou dit een belangrijk onderdeel vinden van het pact Groen groeit mee dat nu wordt gerealiseerd.

De heer Hazeleger vraagt of de heer Karataş beseft wat de waarde is van de agrarische gronden in de provincie Utrecht. Daar wordt het voedsel geproduceerd. Er wordt nu een claim op die gronden gelegd zonder dat er op een goede manier met de eigenaren wordt gesproken. Spreker heeft daar moeite mee. Spreker snapt minder de relatie met bosbranden in Turkije dan met de agrarische sector in de provincie. Spreker meent dat heel veel geld kan worden bespaard als de ambities op het gebied van natuur en landbouw met elkaar verbonden worden. Er staat een stuk ter kennisname waaruit blijkt dat het college niet bereid is om 6 ton uit te geven om meer biodiversiteit te krijgen door boeren meer natuurbeheer te laten doen. Er worden wel plannen geschreven om voor 60 miljoen per jaar gebieden om te vormen tot natuur en recreatie. Spreker meent dat dit veel efficiënter gedaan zou kunnen worden door samen te werken met boeren en de boeren geld te geven om recreatie op hun grond te laten plaatsvinden. Spreker mist dat fundamentele gesprek in de stukken en roept het college op om te stoppen met de benadering van de recreatie- en natuuropgave als concurrerend met de agrarische opgave en veel meer de verbinding te zoeken. Dat is goedkoper, haalbaarder en duurzamer.

Mevrouw Rikkoert geeft aan dat er nu onnodige tegenstellingen worden geschetst. De gedeputeerde wordt gevraagd een toelichting te geven over het pact dat het college voor ogen heeft.

Gedeputeerde Van Essen stelt dat je een tekst verschillend kunt lezen. Dit is niet het eerste programma onder de Omgevingswet. Het programma Recreatie en Toerisme zit bijvoorbeeld wel in die cyclus. Aan het begin van deze collegeperiode kon het conceptplan Ringpark op veel steun rekenen. Uit gesprekken met bewoners en de Staten is naar voren gekomen dat dit een heel belangrijke opgave is. Als er in de provincie 150.000 woningen bijkomen vraagt het ook iets van de groene kant. Dit kan niet los worden gezien van natuurontwikkeling en van verduurzaming van de landbouw, klimaatadaptatie of bodemdaling. Wat nu voorligt is de eerste inventarisatie van wat dit allemaal behelst. Ook andere partners vinden dit een belangrijke opgave. De gedeputeerde ziet in Den Haag dat dit ook steeds meer gezien wordt. De gedeputeerde meent dat dit een beeld geeft van de opgave in financiële en ruimtelijke termen en meent dat het juist niet sectoraal is. Het kan ook gaan over klompenpaden of een voedselbos. Er is nu een inventarisatie van wat de opgave behelst en met de betrokken gemeente is afgesproken dat de partijen willen toewerken naar een pact om daar een gezamenlijke commitment af te spreken en dat door te vertalen naar bestaande programma's en wellicht nieuwe programma's. Als dat nieuwe financiering behelst zullen de Staten de ruimte krijgen om hun rol te kunnen vervullen.

De heer Hazeleger citeert dat het gaat over 10.000 hectare nieuwe gebieden voor natuur, landschap, water en recreatie. Spreker is aangeslagen op de term nieuwe gebieden en vraagt naar de balans. Het openen van wat klompenpaden is anders dan 10.000 hectare nieuwe recreatiegebieden openen.

Gedeputeerde Van Essen stelt dat er bordjes kunnen worden geplaatst bij recreatiegebieden dat iets een waterbergingsgebied is, een agrarisch gebied en een recreatiegebied is. Het zoeken naar combinaties maakt het complexer maar duidelijk is dat dit wel moet gebeuren. De gedeputeerde is het met de heer Hazeleger eens dat er gezocht moet worden naar slimme combinaties.

De heer Hazeleger is bij met antwoord, 50% van de grond in Utrecht is van de boeren. Als de gedeputeerde de boeren wil overtuigen van dit plan, zal hij de boeren moeten overtuigen dat er een kans ligt. Spreker daagt de gedeputeerde uit om de agrariërs in de provincie ervan te overtuigen dat hier voor hen kansen liggen. Spreker meent dat het voorliggende stuk daar niet bij geholpen heeft.

De gedeputeerde merkt op dat uit gesprekken met LTO blijkt dat kansen worden gezien. De vraag over de Utrechtse Heuvelrug is al beantwoord.

Richting de VVD merkt de gedeputeerde dat dit niet zijn portefeuille is en dat hij hier graag schriftelijk op wil terugkomen

2.4 [Statenbrief Stand van zaken hart van de Heuvelrug](#) (Besloten)

3 Ter Kennisname stukken

De voorzitter deelt mee dat de commissie kennis heeft kunnen nemen van de ter kennisname stukken en dat de vragen schriftelijk zijn beantwoord.

- 3.1 [Statenbrief Aanvraag Regeling SPUK Programma Natuur](#)
- 3.2 [Memo Toelichting kamerbrief vermindering blootstelling aan PFAS na de EFSA-opinie](#)
- 3.3 [Memo Meerlaagse agrarische bedrijfsbebouwing](#)
- 3.4 [Memo Magazine GLB NSP](#)
- 3.5 [SB Nota van beantwoording Wijzigingsbesluiten Natuurbeheerplan 2021 en 2022](#)
- 3.6 [SB Instellen Stikstofbank](#)
- 3.7 [SB Nieuw subsidieartikel Verplaatsing grondgebonden agrarische bedrijven in het kader van de NNN](#)
- 3.8 [SB Aanleg Veenweide Infiltratie Systeem in Groot Wilnis Vinkeveen](#)
- 3.9 [Memo Voortgang gesprekken met particuliere grondeigenaren over het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug](#)
- 3.10 [Memo Tweede Kamerbrief voortgang versnelling woningbouw \(2021RGW123\)](#)
- 3.11 [Memo Gemaakte kosten Gebiedscommissie Utrecht-West 2020 \(2021RGW134\)](#)
- 3.12 [Memo Geen uitbreiding voor subsidie agrarisch natuurbeheer 2022 \(2021RGW136\)](#)
- 3.13 [Memo Herbestemming Marinierskazerne Doorn \(2021RGW133\)](#)
- 3.14 [PCL jaarverslag januari 2019 tot mei 2021 \(2021RGW119\)](#)
- 3.15 [Memo Stand van zaken ontwikkeling Soestdijk \(2021RGW139\)](#)
- 3.16 [SB Aanpak opstellen convenant Duurzaam Bouwen \(2021RGW137\)](#)
- 3.17 [Memo Geheimhouding bijlagen Statenbrief Mastergrondexploitatie HvdH en grondexploitatie VBS \(2021RGW118\)](#)
- 3.18 [Statenbrief woondeal regio Amersfoort \(2021RGW124\)](#)
- 3.19 [Memo Terugblik op 'Bijeenkomst betaalbare Middenhuur' en vervolg aanpak betaalbaarheid programma Versnelling Woningbouw \(2021RGW140\)](#)

4 Sluiting

De voorzitter dankt de leden voor hun belangstelling en vragen en sluit de vergadering om 17.57 uur.

Toezeggingen

2.1

Statenvoorstel RRK Bescherming drinkwaterbronnen

Gedeputeerde Bruins Slot zal bij het RIVM navraag doen over de overschrijding van de grenswaarde van PFAS in het drinkwater.